

УДК 81'42

Красницька А. В.

канд. юрид. наук, проф. НАВС

## **ЮРИДИЧНИЙ ТЕКСТ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПРАВА**

Текст як самостійний, цілісний і завершений твір мовленнєвої творчої діяльності людини є об'єктом уваги низки гуманітарних наук: мовознавства, семіотики, теорії права, юридичної техніки, герменевтики, текстології, юридичної лінгвістики, психолінгвістики. Дослідження юридичного тексту (ЮТ) набуває сьогодні особливої значущості. ЮТ перебували в центрі уваги наукових праць таких вітчизняних дослідників, як Н. Артикуца, А. Загнітко, А. Красницька, Г. Онуфрієнко, В. Рогожа, Л. Чулінда, І. Царьова тощо. Мета цієї розвідки – окреслити функції сучасного юридичного тексту.

Як фрагмент мовної особи правотворця чи правозастосувача ЮТ відображає специфіку правової сфери, описує реальний світ і поведінку людей у ньому, розкриває позицію автора тексту. ЮТ передають безпосередній владний вплив на поведінку людини, можуть мати конкретні модальні значення наказу, заборони, вимоги, примусу, дозволу, пропозиції, рекомендації, попередження, припису, санкції, пояснення. Адресат ЮТ повинен відреагувати на нього або вчиненням якоїсь дії, або утриманням від вчинення певної дії. Сутність створення ЮТ полягає у формулюванні загальнообов'язкових приписів, повідомленні суб'єктам права владного веління, певної моделі поведінки, врегулюванні певних відносин. Імперативні норми права владно приписують чітко визначені дії, однозначно закріплюють вичерпний перелік і зміст прав та обов'язків суб'єктів права. Усі ЮТ звернені безпосередньо до правозастосувача. Законослухняність передбачає законорозуміння, що висуває особливі вимоги до юридичної техніки. Інформація в ЮТ фіксується за допомогою принципів, засобів, прийомів і правил юридичної техніки. Оскільки ЮТ є текстом офіційним, у ньому необхідно використовувати поняття, вільні від різного роду асоціацій. Для доступності волі законодавця потрібні чіткий виклад, точне використання спеціальної термінології і зрозуміле лінгвістичне

формулювання правових норм. ЮТ виступає письмовим джерелом, у якому воля правотворця фіксується в письмовій формі, точно й чітко виражає правові приписи. Письмові тексти завжди є результатом цілеспрямованого, свідомого документування явищ об'єктивної дійсності для передачі інформації у часі й просторі.

Таким чином, юридичний текст як феномен правової комунікації регулює певні типи відносин, відображає суспільне життя через правові норми, передає безпосередній владний вплив на поведінку суб'єктів права; наказує, забороняє, дозволяє, рекомендує.